

ek

nak és le tudja lep-

július 23. Ma reg-

Maniut minden ké-

közül Tilea Vio-

Négy vizsgálatot

robbanó-
rtak Svájcba
a nációk

ingalli rendőség
vő Staad-kikötőben

el a lengyel-
erületen

Lengyelországban

kaliforniai
alom

május 9 óta a for-

gyermekművészek

en Lap...
Boros...
-71.

at

Taxa postak...
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. P...

Dr. Rámásetter Róbert

BUDAPEST

Disztér 2., I. em.

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéirgtek
megörzését és viassak...
Ára 5 icj
Csütörtök, 1934 július 26.
5694. EV
AB 14.
XVII. ÉVF.
165. SZÁM.

Bécsben fegyveres nemzeti szocialista puccs robbant ki

Ellentétes hírek a bécsi eseményekről. A nációknak sikerült birtokukba venni a bécsi rádiópalotát és világgárópitették a hírt, hogy Dollfuss elmozdították. Fegyveres harc folyik a rádiópalotáért. Hivatalos jelentés szerint Dollfuss ura a helyzetnek

Kivégzések, súlyos feygházbüntetések, kommunista-tüntetések Ausztriában

Cluj-Közsvár, július 25. (Az Uj Kelet tud.) Ma a délután órákban rendkívül nyugtalanító hírek érkeztek a bécsi helyzetről. A különböző távirati ügynökségek és rádióleadóállomások egymásnak ellentmondó híreket közöltek, a hivatalos távirati iroda pedig cáfolni igyekezett a zavargásokról szóló verzioakat. E pillanatban, amikor e sorokat írjuk, nem lehet pontosan megállapítani, hogy mi történt az osztrák fővárosban. Bizonyos csak az, hogy a régóta előkészített náci puccskísérlet kibrokkant. Komoly kísérlet történt a kormány eltávolítására és csak a közelebbi órák fognak feleletet adni arra, hogy ki marad Ausztriában az ur, Dollfuss-e vagy pedig a hitlen pénzész és segítségével dolgozó nemzeti szocialisták.

Az első hír a bécsi eseményekről Svájcban keresztül érkezett. Svájc összes rádió leadóállomása közölte, hogy a bécsi rádió leadása szerint a Dollfuss-kormány lemondott és Ausztria élére új kormány került. Ezt a hírt a délutáni órákban a Reuter távirati iroda is megerősítette és így került a hír az osztrák fővárosba, ahol óriási meglepetést keltett, mert Bécs lakosainak fogalmuk sem volt arról, hogy valami változás történt volna a városban.

A bécsi náci puccsa

Bécsben hivatalosan megcafolták a külföldre került híreszteléseket, a vorarlbergi határvidékről származó jelentések szerint azonban az osztrák fővárosban tényleg puccs történt. Jobboldali politikai desperádók csoportjai megróhamozták a középületet és fegyveres kézzel birtokba vették a Rawagnak, a bécsi rádió-állomás stúdiójának mikrofonjait. A puccs terv nem ment végbe ellenállás nélkül. A rádió székében tíz percen át lövések lehetnek hallani. A helyzet egyelőre teljesen tisztázatlannak látszik. A katonaság Bécsben riadókészületben áll, a Heimwehrt kivonulták az utcákra és a veszélyeztetett középületek védelmére. Heimwehr-osztagok tartják ostromzár alatt a bécsi rádió palotáját is.

A rádió a nációk kezében

A párizsi Havas ügynökség megerősítette, hogy dében egy órák a bécsi Rawag ezt a hírt adta le: „A Dollfuss-kormány lemondott, Rintelen átvette az ügyek kezelését”. Párizsban azt hiszik, hogy misztifikáció történt és nem volt komoly puccs, hanem ügyes trükkel sikerült hamis jelentést leadni a nációknak a rádió útján.

Bécs cáfol

A Rador távirati iroda bukaresi szerkesztősége elefonon kérdést intézett a bécsi távirati irodához, az Amtliche Nachrichtenstellohez, ahol megcafolták Dollfuss lemondásának a híret és azt, hogy a nációk részéről államosiny történt volna.

A közvélemény szerint a kormány a helyen marad és Bécsben nyugalom van.

Prágai hír a puccsról

Ezzel a hivatalos közleménnyel szemben Prágából a következőket jelentik: Dében egy órák, amikor a bécsi stúdió a pontos időt kellett volna, hogy közölje, ehelyett a következő hírt adta le: Dollfuss lemondott és Rintelen nyert megbízást kormányalakításra. Egy nemzeti szocialista csoport behatolt a Rawag épületébe és hatalmába ejtette a leadó-állomást, ahonnan hamis híreket továbbítottak. A nációk egy másik csoportja a kancellári palotába hatolt be, ahol Dollfuss, Karvinski, az állambiztonsági szolgálat feje és Fey őrnagy voltak. Azonnal Heimwehr osztagok vették körül a Rawag és a miniszterelnökség épületeit. A nációk elbarrikádozták magukat belülről és azzal fenyegetőztek, hogy aki behatol az épületbe, azt lelővik. Közben a rádióállomásról gramofonlemezeket közvetítettek. A katonák adott parancsra megróhamozták a Rawag épületét, mire a nációk lötték. Egy katonára meghalt, többen megsebesültek. Sok ezer szemtanu nézi végig az uccai harcot.

A legújabb bécsi jelentés szerint a Heimwehr vezérkara elrendelte összes erőinek mozgósítását.

Rintelen nem is tudott a puccsról?

Bécs, július 25. A rádió állomás palotája délután félhatkor még a lázadó kezén volt, akik eltorlaszolták magukat és fegyveresen védekeznek mindenemű behatolási szándékkal szemben. A többi középületek elől a délután folyamán rendre visszavonták a motorkerékpáros és gépfegyveres őrségeket. Izgalom uralkodik ugyan, de komolyabb rendezavarás a Rawag épületén kívül eső körzetben nem történt. A kormány ura a helyzetnek, Elhathatózó komoly akció most van beindítás alatt a rádió-palota visszafoglalása érdekében.

Párizsba érkezett hírek szerint Rintelen dr., volt stájerországi tartományfőnök és római osztrák követ nem is tudott arról, hogy a puccsterv végrehajói, akik mögött semmiesetre sem állnak nagyobb tömegek, őt választották ki a hatalom birtokosává. A rádió palotába eredetileg jelentéktelen eréjű csoport hatolt be, akiket utóbb követek valamivel nagyobb létszámú elbarátaik. A rádió palota teljesen körül van zárva és onnan senkisé sem távozhat. Dollfuss öránként kap jelentést a helyzetéről. A vidéki városok egyikében sem történt kísérlet a rend megzavarására.

Kivégzések és tüntetések Ausztriaszerte

Bécs, július 25. A rögtönítelő bizottság Gerrl József és Amsböck Rudolf volt szocialista védőroket a Duna-part menti vasút elleni merénylet s egy rendőr fegyveres megtámadása miatt kötel általi halálra ítélte. Az ítéletet az új stájerországi törvény alapján hozták, amely bűnösség esetén csak halálos ítéletet ismer. Amsböck büntetését Miklas elnök életfogytiglani súlyos börtönrre változtatta át, míg

Gerrlnek nem állott módjában megkegyelmeznie, mert őt nem ajánlották kegyelemre.

Az elsőrendű vádlotlan a halálos ítéletet végrehajtották, noha a csehszlovák követ is eljárta érdekében — mivel Gerrl csehszlovák alattvaló volt — a szövetségi kancellári hivataban, de eredménytelenül. A főtárgyalás egész ideje alatt nagyarányu biztonsági intézkedéseket fogantatosítottak az országos főtörvényész palotája előterében és az épületben.

A felsőausztriai Riedből két elfogott kommunistát a wöllersdorfi internáló táborba szállították át. Emiatt elbarátaik jármás uccai tüntetést rendezek s egyik templom tornyára kitűzték a vörös zászlót is. Salzburgban Schöfer és Barth ter-

VILÁG TÜKRE

Az iraki petróleum és Románia

Egy német ujságban megjelent cikkből vesszük át a következő érdekes részleteket:

A román petróleumipar körében észrevehető, kisméretű nyugtalanság uralkodik az új konkurencia felbukkanása óta. Azt emlegetik, hogy elsősorban az iraki petróleum minősége alacsonyabbrendű másodsorban és mindennekelett az összes Irakban dolgozó vállalatok a legerősebben vannak Romániában is érdekelve egy idejüleg és ilyenformán saját husukba vágnának, ha hatalmas romániai befektetéseket, amelyeket 10 milliárd lejre becsülik, a régi piacoknak mezopotámiai eredetű petróleum elárasztásával értéktelenné tennék el. Ugyanez a nézetük egyes személyeknek Bukarestben, akik közelebbiek a külföldi vállalatokhoz. Ezek különösen az outsiderekre vonatkozóan azt hiszik, hogy az Irak-petroleum nyomása alatt mindinkább megerősödik bennük a külföldi petroleumhatalmakkal való megegyezésre. A nyolc nagy petroleum társaság közül, amelyek a termelés 81 százalékát jelentik, csak két vállalat — 16 százalékkal — hathatós állami támogatás alapján nemzeti román, a 11 közép-vállalat közül, amelyek a termelés 15 százalékát uralják, a nagyobb rész szintén külföldi kezében van.

1933-ban a három legnagyobb külföldi kezében lévő vállalat a következő százalékarányban vette ki részét a termelésből és kivételből:

	Termelés százalék	Kivétel százalék
Astra Romana (Royal Dutch)	19.53	25.41
Romana-Americana (Standard Oil)	7.82	15.11
Steaua Romana (francia)	15.16	17.84
összesen:	42.51	58.36

Ezeknek minden bizonyval olyan számok, amelyek nagy érdeket bizonyítanak. De ezt a tényt sem lehet negálalni, hogy a három csoport szerződésileg kötelezte magát, évente négy millió tonna nyers kőolajat exportálni Irakból és hogy ez a hatalmas mennyiség más petroleum kitermelő vidéknek hasonló mennyiségű termékét nyomja el a túltöltött világpiacról. Az Irak-petroleum a Földközi-tengeren mégis nagy veszélyt jelent a román petroleumipar számára, ennek ellenére még mindig nincs megegyezés a sürgösen szükséges védőintézkedések módjára és mértékére vonatkozóan. Emellett sokkal többre megy a játék, mint az ország egyik legfontosabb termelési ágának fejlődéséről volna szó: a petroleum az ország egyik főadófizetője és a legkiadósabb devizaforrás.

Az Irak-petroleum támadása az általános román petroleumipar piacának négyötödét érinti. Ténybelileg azonban a helyzet még sem annyira kritikus, miután egyes vevőországok tarifa szempontjából olyan kedvező fekvéssel bírnak Romániára nézve, hogy más származásu termékek benyomulása az illető országokba szóba sem jöhet. Ide tartoznak a dunai országok, Csehszlovákia nyugati részét kivéve, minthogy a legutóbbi időkben a román petroleum nem a Dunán, hanem Konstanca-Hamburg-Elbe irányval jutott el ide. Ez a földrész azonban az utolsó három évben állandóan csak 13 százalékát vette át a román petroleumexportnak, míg a földközti-tengeri piac és Franciaország, ahol a román petroleum az Irak-petroleum konkurenciájának legerősebb ostromát fogja elszorítani, ugyanebben a periódusban 50.12, 46.08 és 45.35 százalékát vette át a román exportnak.

Románia petroleumipara számára a leg nagyobb nehézség abban rejlik, hogy az egyedüli hatásos védelem lehetőségét csaknem kőn kívül fekszik. Technikai beszerzésük hivatása magasztalan áll; továbbá 1933-ban az összekitermelésnek csaknem háromnegyedrészét esett azokra a társaságokra, amelyek szoros kapcsolatokat tartanak a fenn külföldi kapitalista csoportokkal, ennek következtében ezek már most

is olcsó külföldi tőkével dolgoznak, úgy hogy ezen a téren nem érhetnek el semmilyen megtakarítást. Döntő befolyása csak a szállítási költségeknek van, itt is csak a finomított, az exportkötőig szóló fuvardíjnak, minthogy a tengeri szállítás díja jelentéktelenül esekély. A fenti példán kívül, hogy Csehszlovákiába a román petróleum Hamburgon keresztül jut, rá kell mutatni arra, hogy Olaszország 1933-ban félmillió tonna román és orosz petróleumterméket kívül 1,7 millió tonna ázsiai és 350 ezer tonna különböző amerikai petróleumot is vett át, ezzel szemben a román export egyes részei Indiába és Egyesült Államokba is eljuttatottak. Az ilyenformán döntő fontosságú belföldi szállítási költségek rendkívül kedvezőtlene Romániában. Az export legnagyobb része a konstancai kikötőn keresztül nyer lebonyolítást. 1933-ban az export 84,9 százaléka Konstanca, 13,4 százaléka dunai kikötőn keresztül, míg 2,7 százaléka vasúton hagyta el az országot. A kivitel lehetőségeire vonatkozólag döntő fontosságú tehát a szárazföldi szállítási költség a Cămpina Ploesti finomító központból Konstancaig. Ez a mai világpiacon áráknál 45 százalékkal teszi ki a fobáraknak minden kiviteli termék átlagos értékének. Ez egy olyan megterhelés, amely túlmegy a lehetőségeken. Ezért folyik tehát a harc, az ország petróleumipara és a vasutak között a fuvardíjtétel leszállítása érdekében. A petróleumipar számításai szerint a vasút önköltsége tonnánként 160 lej, a díjtétel azonban 430 lej. Ilyenformán 270 lejes különbözet mutatkozik, amelynek egy részére igényt tart a petróleumipar is.

Sokkal nagyobb stílus a petróleumipari körökből származó ama terv, amely azt ajánlotta, hogy létesítsen a vasút Cămpina—Ploesti—Konstanca között egy benzinesvezetékét, a már meglévő petróleum vezetek mellé. Ezáltal lehetővé válna — mint kiszámították — vasutak önköltségéből (kamatokat és leírásokat beleszámítva) további 90 lej megtakarítása tonnánként, 5 millió tonna mindenfajta petróleumtermék exportjánál Konstancaon keresztül ez az egy megtakarítás 1350 millió lejt eredményezne és a benzín-észvezeték elkészülte után további megtakarítás 1.430.000 tonna benzinkivitelnél Konstancaon keresztül 128,7 millió lejt tenne ki. A közel másfélmilliárdos vasúti megtakarítás egy jelentékeny részének átengedésével az államvasutak ismét exportképessé tehetnék a petróleumipart. Más azonban az államvasutak érvelése. Hosszu évek után 1933-ban sikerült először deficitmentes kimutatást elérniük és nem akarják a nagy fáradtsággal elért egyensúlyt újból felborítani. Egyébként is a észvezeték építését 1924-ben határozták el. 1925-ben befutott az International Supply Co. ajánlata, ezt követte több más cég ajánlata, amelyek mindegyike bizonyos felsőbb nyomásra támaszkodott. Az 5—600 millió lejes terv eddig, mindig két okból szenvedett halasztást. Először a pénzügyi kérdés akadta meg. Legtöbb kilátással kevesegyetett az a terv, amely szerint a szükséges tőkét kölcsönözzék ki az érdeklő külföldi konszernektől, elszámolásra az állami adók és egyéb taxákra. De felmerült az a félelem, hogy a bevételek esikkenése elviselhetetlen lenne. A második fontos ellenállást a vasutak tanúsították. Konkurensnek minősítik a észvezetéket, amelyek egészen a közelmúltig autonóm állami intézmény voltak és most, miután az észvezetékeket az államvasutaknak alárendelték, nem hajlandók azt a hatalmas tőkét, amelyet mozdonyokba, ciszternákba és más speciálisan a petróleumrakodás és szállítást szolgáló készülékekbe fektettek, egy csapásra leírni. Az államvasutak a petróleummal áruszállítványuknak egyharmadát veszítik el. Hogy megépülnek-e a észvezetékek vagy sem, végeredményben mégsem ezekről a tárgyi mérlegelésektől függ, hanem bizonyos személyi befolyásoktól és természetesen attól, hogy az államnak — amely állandóan el van szánva arra, hogy a szállítási monopóliumot minden körülmények között megtartsa — egy nap mégis megmutatják az utat, amely számára is elviselhetőbb lenne pénzügyileg, mint a jelenlegi terv. Mindenesetre az Irak-petroleum felbukkanása nem fogja engedni a kérdése holtpontra jutni. Bár, mely legyen is a nemzetközi konszern és szerződésnek szerepe, ha két egymástól nem nagy távolságra fekvő behajózási területről származó petróleum ugyanazon a piacon konkurrál egymással, mindaddig az a terület fogja a rövidebbet húzni, amelynek termékei a minőségi különbözet tekintetében mellett a magasabb fobárát kérik. Ha a román termékeket az Irak-petroleum alacsonyabb árakkal verni tudja, úgy a helybeli alvállalatok a világtársítóknek, valamint az önálló román

SELECT MOZGO Altalános közkiadvántra: SELECT MOZGO zenéjét szerezte: **JAN KIEPURA** világhírű jímje: **Dalol a szivem** nagyszerű operett, Műsoron kívül a legújabb Sily Simphon **ROBERT STOLZ** A női főszerepben: **Martha Eggerth**

vállalatok eladása a belföldi piac és a Duna-országok szükségletének kielégítésére zsugorodik össze, vagyis röviden: nagy jában megszűnik. Végeredményben be kell következnie az államvasutak egy fuvardíjmérséklése is; és itt tulajdonképpen arról van szó, hogy ez a leszállítás idejében történik-e ahhoz, hogy a petróleumiparnak és a vasutaknak, de a kőszárnak és a devizaközpontnak is érzékeny veszteséget okozarítson meg, amelyek a

külföldi kivitelnek bár csak időleges megszüntetése következtében állnának elő. Egyébként a nagy állami megterhelések és alacsony árak ellenére történt emelések dacára, a román petróleumipar hangulata nem pesszimista. Az elmúlt évben elért 15 százalékos exportfellendülés még egyre tart. A racionalizálás révén a termelésben nagy eredményeket értek el. A termelésnek a háborúelőtti évek ötszörösére történt emelése révén, a furási, szon

Motzkin temetése Jeruzsálemben

Jeruzsálem, július 16

Néhány héttel ezelőtt hazahozták Motzkin temetést Párizsból, hogy örök nyugalma itt legyen, ezen a földön, amelyért egy életen át vívta harcát a megnevezett táborában. A gyász friss. Motzkin alig félévvel ezelőtt még töretlen energiával szállt síkra a palesztinai Akcionakomité eszméje mellett. Ugy éreztük, hogy nem is régi hamvakat kísérelünk az Olajfák hegyére. Mintha az Akcionakomité üres, feketével bevont széke kétszem hült volna még az örökös elnök fájdó, beteg szívetől, fáradhatatlan tagjaitól.

Lovasrendőrök, autók tömege, a hivatalos cionista vezetőség, a sok együtt küzdő bajárs, hatalmas tömeg és az iskolák végnéki sora kísérte utolsó útjára a halott Motzkin portait. A forgalom szünetel a hosszú utvonalon, amely nemzeti épületeinkől az Olajfák hegyéig vezet. Kérünk a városból. Bámész arabok, kőosztok, ősi várfalak, a söchemi kapu és Hizkijahu barlangja mellett haladunk el. Minden lépés tovább egy darab történelem. A szomszédban a Getsemane kert, ahol Jézus öltötte az utolsó éjszakát. Szemben a Szentély őrtáji kövei mintha bölc Salamon igaz ítéleteit vetitek felénk. Akaratlanul is a múltba kell visszafelé nézünk ezen a helyen, amíg lassu léptekben az Olajfák hegyére jutunk fel. Évezredek óta temetkeznek ide. Leny előttünk, kivétel nélkül közelségben, Absalom ismert sírjele, amelyet a meghasonlott, jázadó fia saját maga emeltetett. Husz makabista kék-fehér egyenruhában viszi az autóról a koporsót fel a hegyre. Az őrtáji hegyoldal telve van sírkövekkel, amelyek nem álló, hanem fekvő helyzetben vannak. A feliratok a legöbbsől már ki sem vehetők. Kimosta a palesztinai felhőszakadás a vésők nyomait. A látható feliratok nem egyikénél az dhuynak cionista munkássága van méltatva. A legszebb szószólója Isten ítélszéké előtt megjelen: lelkeknek. A sírok között Glasner Mose főrabbi hántájára is rábukkanok. Bekerített, díszes, hatalmas sírdomb emelkedik a bajáratnál. Virágok tarka pompája veszi körül. A nagy nyelvújítónak, az élő héber nyelv újja eremtőjének, Eliezer Ben Jehudának sírja ez. Ennek közepében tárog a nyitott sír, ahova Motzkin ércokporsója került. Meghalt november 6-án, 66 évesen, ovasható a réz mágándávid alatt Árje Léb Motzkin utolsó életadata.

Közvetlen a nyitott sírnál három ősz vezér áll. Megléte övé, némán, szótlanul. Szokolow, Ussischkin, Schemarja Levin. Borus gondolatukat mintha elleshetné az ember. Valaha együtt indultak erre a rögsz utra a nagy orosz zsidó tengerből. Cion első szeremesei. Egy halott nemze: felhámasztásáért való küzdelemre fogtak össze. És ott állnak három dermedt nyugalommal a negyedik, a bajtárs kőhűt temeténél. Gondolatba mélyedve becébálul merően távolbarévedő szemük a nyitott sírűregbe. Örök tart, amíg elhordják a földet, leeresztik a koporsót. A gyászoló Motzkin fiuk kaddisa és az „El malé ráchámim“ hangzik el. Aztán göröngyö göröngyre görgetnek vissza, Motzkin érző, meleg szívére. Ki nosan hosszú ez az idő. Lassan-lassan frissen hantótt sírdomb emelkedik a három vezér rogyant lábainál, réveteg tekintete előtt. A menet már megindul. Csak a három vezér áll még ott a dombon. Egyetlen hang sem roppan el ajkukról. Csak tragikus, komor nézésük indítóván még egy utolsó Istenhozzádot. Az együtt küzdött éveket, a romantikus,

küzdelemes kezdetet idézi-e vissza emléküik vagy az elmuláson merengenek? Mindhárman túlhaladák a hetvenes éveket, azjándék éveiket rakják immár a zsidó nemzet oltárára. Lehetséges-e, hogy ne az elmulás hívős lehelle dermesztené gondolataikat, az Olajfák hegyének kísértes szelzugában? Víziónk támadnak, sőtök képek vonulnak el előttünk. Nem lehet szabadulni a gondolattól, hogy élethalálharc folyik ezekben a lelkekben. Inognak az ősz Szokolow léptei. Ki tudja a Gondviselés rejtett titkait, vajjon hosszú-e még az idő, amikor követnie kell a kilépett bajtársat? Merengőn, komoran áll ott Schemarja Levin. Hetek óta gyengélkedik. Beteggyógyító lett fel a régi barát utolsó kísérére. És a fizikumában jóval erősebb, a markáns, dőlceg Ussischkin is elmélázva követ tekintetével rögsz rögre, merőn néz a megváltozott zsidó földre, amely mindannyiunk örök vánkosa

Charles Rist szerint el kell térni az aranyfedezet pénzügypolitikájától

Világszerte rejtegetik az aranyat, ami súlyosbitani fogja a gazdasági helyzetet

Párizs, július 25. Charles Rist professzor, a francia Nemzeti Bank egykori helyettes igazgatója és a romániai adósságok ellenőrzésére kiküldött szakértő a napokban cikket írt a tavalyi aranyprodukciónról, amely a magánosok trezorjaiban tünt el. A Nemzetközi Fizetésegek Bankja — írja a professzor — jelentést tett közzé a tavalyi aranytermés adatairól. Ugyanakor megjelenik az amerikai Szövetségi bank statisztikája is, amely beszámol a nagy jegybankok aranytartálékairól és általában az aranytermelésről. A két jelentés adatai között némi különbség mutatkozik, de mind a kettő egybehangzóan meglepő következtetésre jut. A két jelentés az utóbbi évek valutapolitikájáról lesújtó ítéletet mond.

Az amerikai szövetségi bankok bulletinja szerint az elmúlt évből 495 millió dollár, vagy 2500 millió svájci frank vot az aranytermelés tehát valóságos rekord-produkció. Ezzel szemben a 49 fontosabb ország aranyrezervái, eltekintve egy 45 millió dolláros differenciától teljesen egyenlők. Holott 1921 óta mindig is az volt a helyzet, hogy a kimutatásokban az aranytermelés mennyiségével gyarapodott az országok idevonatkozó statisztikája.

Mi történt tehát azzal a 450 millió dollárral, amely az aranytartálékokat gyarapíthatta volna? Hol tüntek el a nagy készletek?

Nyilvánvaló, hogy egy egész esztendőnek az aranytermelése magánosok trezorjaiban tünt el anélkül hogy ez a pénz fizető eszközzül szolgált, vagy az árak nyújtást támogatta volna. Ha az ember nézi az egyes országok behozatali statisztikáját, meg tudja állapítani, hogy aranybehozatalban mindössze

daüzembentartási, finomítási és egyéb költségek a régebbi állapotok töredékeire esőkentek. A fontosabb vidékeken 2000—2500 méter mélységben megfúrták a kiadósabb rétegeket. Mindenütt újabb szondákat állítanak fel. Egy utazás a moréné telepen igazolta ezt az állandó kibővítési munkát.

Az embernek az a benyomása, hogy — bár a petróleumon nem keresnek olyan nagyon — az ipar helyzete egyáltalán nem nevezhető kedvezőtlennek. Ez addig fennáll, amíg a világpiacon árak nem szenvednek újabb esést. Legyen az az Irak-petroleum következtében, vagy bármilyen más oknál fogva. Ezzel a lehetőséggel azonban szemben áll az kifejezett remény — amelyre Kesszler Haag is megerősített — hogy valószerűleg már az idén össze egy nemzetközi megegyezés létesül a petróleumiparon.

lesz.

Körülrakják az Olajhegy hata'mas köveivel a nedves hantot és a három vezér megindul a dombról. Némán, szótlanul. Mintha amugyis belelátnának egymás túsakadó lelkébe. Vajjon melyikük fogja előbb elhagyni a küzdelem terét és fogja a viszontlátás kézszorítását Motzkin felé nyujtani.

Em'ekembe mélyen beleszántott a megrázó kép. Megilletődéssel nézek a robogó autó után. Fent a hegyen, a halál sühíntására még fázósan összeresztent a három vezér, lelkében számot vetet a hős munka ezeregy etájjával, aztán fiatalos rugalmassággal, sietve robogott ki az élethe, a nagyvilágba, hogy megállás nélkül hirdesse tovább a nemzeti műdicsőségét, a zsidó nép szent életjogát — amíg Isten kegyelméből napjaink tének reá.

A napokban Pinsker holttestét hozták vissza Erec Jiszraélbe Oroszországból. A negyven évvel ezelőtt elhunyt első cionista íróé. Mert megmozdultak immár a zörgő csontok és száraz tetemek és vissza térnek azok is Erec Jiszraélbe...

Ohlbaum Etus

két ország mutat fel többletet: Anglia és Franciaország. Az első 224, a másik 677 millióval. Január óta azonban Franciaország is külföldre küldte az 1933. évi aranykészletét. Minthogy a Bank of England aranygyarapodása a kimutatások szerint 300 millió dollár, a fennmaradt 377 milliót az angol tőkegyűjtők harisnyájában rejtegetik. Régebben, amikor az arany eltűnt a forgalomból, mingyárt Indiára gondoltak, amelynek népe szenvedélyesen szeret aranyat gyűjteni. Ma azonban a válság miatt India visszaküldi az aranyat más értékekért. A visszaküldött aranyat, úgy látszik, Európában elássák.

Az állam valutáris politikája arra készíti az embereket hogy az aranyat terjesszék el és nem törődnek azzal, hogy a bankjegyet kibocsátó pénzügyet zavarba kerül és a gazdasági élet menete ellanyhul, vagy megbénul. Bizonyos, hogy ez a rejtegető politika a gazdasági krízist súlyosbitani fogja. Kétségtelemnek látszik az is azonban, hogy el kell térni majd az aranyfedezet pénzügypolitikájától. Az arannyal úgy látszik már nem tudnak bánni a pénzügytisok. Ez egy újabb megrázó kódtatást jelent, amelynek kihatásai beláthatatlanok.

Dimítriosz mondja itt nyekre.

D. R. Io je volna n Cazimir.

elnök ur. é nak beszél tól, amit i nem tudja büntethető rem Mirtó az Union vette meg szerzett va billiárdon

és
Hogyan csinálja a Stoica ör azokkal

Bucuresti...
Uj Kelet tud...
ban megjele...
lyet Skoda...
mény — leg...
szenczióva...
szálgálóbizot...
robant isme...
kulai hőség...
hangulatát...
Seinescu-affé...
lejes honora...
resti hadbíró...
mása mutat...
fantaszikusi...
szak mögött...
lajt amely...
tulszárnyalja...
nagyobb pol...
ormester val...
no Zeletky...
eljött tett v...
és abba Mar...
lus professz...
teket csempé...
mjsítás Pom

A nap a...
zimir másod...
te kezdetét...
és újságrón...
lag legterm...
ja, hogy ma...
ság megisme...
va avatkozó...
hez egyébké...
A második...
zimir külön...
kifejezést, k...
tábornoknak...
lej nem a S...
a bukaresti...
ték volna Z...
badlábón lá...
hason, Az...
zimir vélem...
hály volt. A...
szerzett elő...
nél tartott...
pen ó — v...
—, aki nem...
sem befügy...
ta telefonon...
tonai ügyés...
lemíteni. E...
mány más...
később Prá...
kaptak jut...
hanem, hog...
zérigazgató...
ket, Jellem...
gából egyen...
gyen a mi...
ment Bécs...
tőzködő Po...
hály bátyá...
Dimítriosz...
mondja itt...
nyekre.

TOLEDO

SZABÓ IMRE legújabb regénye. — Egy zsidó toreador hősi élete és halála. — Toledo, a spanyol zsidóság fellegrára. Faladorregény, a könyvpiac szencziójás Jubileumi kiadás. Ára: 100 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya utján. Vidéki képviselők kerestének

Vádlókból vádlottak és vádlottakból vádlók lesznek a Skoda-rémregényben

Hogyan történt Bruno Zeletzky vallomásának meghamisítása? Két őrmester is megcsinálja a maga kis üzletét a Skoda-rendelés árnyékában. Pomponiu ezredes és Hagi Stoica őrnagy katonai ügyészek különös szerepe. Maniu kimélet nélkül fel akar lépni azokkal szemben, akik erkölcsi gyilkosságot kíséreltek meg ellene. Uica tábornok megharagszik és kormányt buktat

Bucuresti-Bukarest július 25. (Az Új Kelet tud.) A füzetes folytatásokban megjelenő rémregények — amelyet Skoda néven ismer a közvélemény — legújabb fejezete is hatalmas szenzációval szolgál. A parlamenti vizsgálóbizottság előtt olyan bomba robbant ismét, amely a 48 fokos káni kulai hőség alatt szenvedő főváros hangulatát még izzóbbá tette. Az Uica Seinescu-affér és Iunian hárommillió lejes honoráriumát után most a bukaresti hadbíró két jegyzőjének valóságot mutatott rá arra, hogy milyen fantasztikus erők mozgatták a küliszak mögött ennek az ügynek a szálait amely a legjobb uton van hogy tulszarnyalja méreteivel a század legnagyobb politikai botrányait. A két őrmester vallomása amely szerint Bruno Zeletzkynek a katonai vizsgálóbíró előtt tett vallomását meghamisították és abba Maniu Gyulát és Boija Romulus professzort kompromittáló részleteket csempésztek be és hogy ez a hamisítás Pomponiu ezredes és Hagi

Stoica őrnagy a katonai ügyészség vezetőjének utasítására sőt talán Uica tábornok, a második hadtest parancsnokának tudtával történt — az ország politikai életében egészen messzemenő következményeket vonnak maga után. A parlamenti vizsgálóbizottság a büvészinas módjára felidézte a szellemeket és most már ha akarja, sem tudna többé parancsolni nekik — mert aligha valószínű, hogy ezek után egy, a közélet fekélyeit kioperáló akció a felháborodott közvélemény pressziója alatt meg ne induljon. A Calea Victoriei alig járt tegnap ember az elviselhetetlen hőség miatt. Annál nagyobb volt az élet a Metropolia domb tetején, a képviselőház épületében, ahol a vizsgálóbizottság dolgozik. Maga a vizsgálóbizottság a hőség elől levonult a szuterénben lévő könyvtárhelyiségbe, amely rossz nyelvek szerint időjelen jökök óta nem látott egyszerre ennyi képviselőt és szenátort...

Cazimir ügyvéd különös szerepe

A nap a különös szerepet játszó Cazimir második kihallgatásával vette kezdetét. Ez a Cazimir ügyvédnek és újságírónak mondja magát a világ legtermészetesebb hangján állítja, hogy magánszorgalmából, az igazság megismerése iránti vágyától hajtva avatkozott bele az ügybe, amelyhez egyébként semmi köze nem volt. A második kihallgatás alkalmával Cazimir különböző véleményeinek adott kifejezést. Kijelentette, hogy az Uica tábornoknak felajánlott húszmillió lej nem a Skoda-művektől jött, hanem a bukaresti „skodistáktól”, akik szerették volna Zeletzkyt minél előbb szabadlábon látni, nehogy valamit eláruljon. Az egyik ilyen főskodista, Cazimir véleménye szerint, Popovici Mihály volt. A kormány tagjai közül ő szerzett először tudomást a Zeletzky-nél tartott házkutatásról. Miért éppen ő — veti fel a kérdést Cazimir —, aki nem volt sem hadügyminiszter, sem belügyminiszter? Aztán felhívta telefonon a házkutatást végző katonai ügyészt és megpróbálta megfélemlíteni. Eduard Mirto, a Vaida-kormány másik tagja nem azért utazott később Prágába, hogy megtudja, kik kaptak jutalmakat a Skoda-művektől, hanem, hogy rávegye Löwenstein vezérigazgatót, hogy ne adja ki a bűnösöket. Jellemző hogy nem jött haza Prágából egyenesen, hogy jelentést tegyen a miniszterelnöknek, hanem elment Bécsbe, hogy közölje az ott tartózkodó Popovicival: légy nyugodt, Mihály bátyám, nem adják ki a dossziét. Dimitriu elnök: Ne a véleményeid mondja itt el, hanem szorítottok tényekre.

sem a táblajátékon és ezeknek az uraknak százmillióik vannak. Dimitriu elnök: Ez a vagyonellenőrző bizottsághoz tartozik, nem hozzánk. Vannak bizonyítékai? Cazimir: Bizonyítékokkal nem tudok szolgálni s akkor inkább nem mondok többet semmit. Ezek a tolvajok nem tanuk jelenlétében és nem ujje nyomatokkal lopnak. A bizottsági tagok sorozatos kérdéseire Cazimir semmitsem tud precízrozni vádjaiából.

Seinescu és Cazimir szembebeszélése

Ismét Seinescu ezredes kerül a bizottság elé. Szemmel láthatóan meg van törve, karikás szemei álmatlan éjszakákról tanuskodnak. Ezzel szemben változatlanul tagadja, hogy húszmillió ajánlott volna fel Uica tábornoknak, akit különböző vádakkal illet. A tábornok azt mondta, hogy nem ismeri Nicorescu őrnagyot. Ez nem igaz, gyermekkorai jó barátok és egy garnizonban szolgáltak. Azt is mondta, hogy amióta én állítólag felajánlottam neki a húszmilliót, meg szakította velem a személyes kapcsolatokat. Ebből a következő igaz: Tartalékos alezredesből soronkívüli ezredessé léptetett elő. Többször összejöttünk, amíg hadügyminiszter volt, szabad bemenetelem volt hozzá. Sőt, Midőn egy alkalommal Besztercére készültem az ottani válasszásokra, a bukaresti pályaudvaron találkoztam vele. Miniszteri kocsiján készült valahova. Meghívott a szalonkocsiba és csaknem Kolozsvárig együtt utaztunk.

Cazimirt és Seinescu szembebeszéltek. És felegyőlték a már ismert történetet arról, hogyan kért randevut Cazimir az ezredestől, hogyan mondta meg neki, hogy Uica tábornok ki fogja őt adni a vizsgálóbizottságnak és hogyan javasolta, hogy keressenek valamilyen „megoldást”.

Iunian: Miért kellett önnek közvetítő megoldásról tárgyalni Cazimirrel, ha elkísmerete tiszta volt?

Seinescu: Fel voltam indulva. Arra gondoltam, mi lesz, ha Uica csakugyan engem talál megvádolni. Megjétem, Elmentem Uicához és tiltakoztam ez ellen. Mikor láttam azonban, hogy hajthatatlan, arra gondoltam: Uica hadtestparancsnok, tanukat állíthat magának, ostromállapot van, mit tehetek én vele szemben?

Dimitriu elnök: Anyagi erők, akár milyen erők is legyenek, nem győzhettek le az erkölcsi erőt. Ön ezredes volt...

„A Tatarescu-kormány a kezében van”

Seinescu: Vasárnap tette meg vallomását Uica tábornok. Azelőtt való nap, tehát szombaton, nála voltam. Fontos megbízást adott nekem. Fel volt háborodva, hogy kitétek a Tatarescu-kormányból és azt mondta nekem: Menj el George Bratianuhoz és mond meg neki, a Tatarescu-kormány a kezében van. Akkor buktatom meg, amikor akarom.

Dimitriu elnök: Nem egészen jól választotta meg önt, hiszen kizárták a georgista pártból.

Seinescu: Csak utólag zártak ki. Uica azért mondta ezt nekem, mert hadügyminiszter szerepe lenni George Bratianu a tá, amikor Bratianu kormányra fog kerülni. Kérdeztem tőle, hogyan akarja megbuktatni a kormányt, ő azt mondta: ez az ő dolga. Különböző híreket is szállítottam neki.

Floroiu bizottsági tag: Miféle híreket?

Uica és Seinescu testvéri viszonya

Seinescu: Valahányszor bajban volt, mindig figyelmeztetem. Amikor szó volt arról, hogy sajtókampány indul Dumitrescu tábornok, volt csendőrzőparancsnok ellen, arról is beszéltem, hogy kampányt indítanak Uica ellen egy kenyérszállítási szerződésből kifolyólag. Elment hozzá és figyelmeztetem, hogy intézkedjék. Ilyen barátom volt ő nekem. Testvérek nem lehetnek volna ilyen viszonyban.

Most bevezetik a bizottság elé Paul Nicorescu tartalékos őrnagyot, aki Cazimir állításai szerint foglalkozására nézve „segédügynök”. Nicorescu kijelenti, hogy ő azért volt hajlandó magára vállalni Uica tábornok vádját, mert ő csakugyan beszélt egyszer a tábornokkal arról, hogy volnának emberek, akik húszmilliót fizetnének Zeletzky szabadlábrahelyezéséért. Uica az válaszalta neki erre: Ugyan, Paul, ne beszélj ilyen butaságokat.

Iunian: Honnan tudott maga a húszmillióról?

Nicorescu: A kávéházban beszéltek. Engem egyébként is Cazimir vett rá arra.

hogy résztvegyek ezekben a közvetítő tárgyalásokban.

Iunian: Miért nem mondja meg az igazat? Hiszen Seinescu maga ismerte el, hogy ő gondolt először arra, hogy önt ebbe a dologba bevonja.

Nicorescu: En Casimirral tárgyaltam. Iunian: Seinescu nem mondott magának semmit?

Nicorescu: En Casimirrel beszéltem.

Dimitriu elnök: Majd mind az ügyészségre fognak kerülni emiatt az ügy miatt. Ne hágyják, hogy csak úgy lehet játszani ezzel a bizottsággal.

Tilea és Mirto szembesítése

A Cazimir-Nicorescu szembesítést befejezik és megkezdődik Tilea és Mirto szembesítése Iunian hárommillió lejes honoráriumával kapcsolatosan. Az elnök kérdésére Tilea kijelenti, hogy Haveltől, a Skoda-cég volt pénztárosától kapta a vonatkozó információt, de Havelt nem állította előtte, hogy a honoráriumot csakugyan ki is fizették. Itt bekapcsolódik a vitába a bizottság egyik tagja, Pamfil Seicaru képviselő, a Curentul szerkesztője. Elmondja, hogy Prágából való hazatérése után találkozott Mirtóval a konstancai tengerparton. Megkérdezte tőle, hogy milyen híreket hozott a Skoda-ügyben Prágából. „Nemzeti kormányt találtam” — válaszolta Mirto. Nincs oka egyik pártnak sem, hogy berzenkedjék, mert valamilyen kompromittálva vannak.

Mirto: En ezt nem mondtam. Illetőleg nem ebben a formában mondtam. Azt állítottam csupán, hogy több párt emberei voltak Skodánál érdekelve és hogy nem vezető személyek, hanem ötd- és tízedrangú politikusok.

Tilea elmondja ezután, hogy a Skoda regisztereiben Paalébur név alatt összesen 11 millió lejt fizettek ki különböző személyeknek. Ebből ötmillió lejt volt Zeletzky tantiémje és különböző ügyvédek kaptak kisebb-nagyobb összegeket. Így Vasilescu Valjean, a Goga-párt alelnöke 600 ezer lejt.

Savescu ügyvéd a házkutatásról

A következő informátor Savescu ügyvéd, a Skoda bukaresti képviselőjének jogtanácsosa. Elmondja, hogy összesen egymillió lejt honoráriumot kapott munkásságáért. Nem kevésbé érdekes az, amit a házkutatásról mond el az ügyvéd.

A pénzügyminisztérium ellenőrje — mondotta Savescu — azon a címen kértek engedélyt a házkutatásra az ügyészségtől, hogy adóügyben akarják az üzleti könyveket felülvizsgálni. Ehhez elég lett volna, ha az épület földszinti helyiségeiben lévő regisztereket magukhoz veszik. Ők azonban egyenesen az emeletre mentek, a mérnökök irodáiba, ahol a katonai akták voltak. A pénztár Wertheim-kasszája, ahol a regisztereket tartották, csak harmadnap jutott eszükbe. A házkutatásnak egyáltalában nem volt adóügyi tendenciája.

Pop Valér bizottsági tag: Már nem is fontos. Aktákat találtak, amelynek alapján bírói ítélet hangzott el.

A váratlan bomba

Savescu: A vélt adóügyi kihágásra vonatkozó könyveket március 24-én, tehát két héttel az első házkutatás után vitték csak el. A könyvekről elismervény adtak, amelyen utóbb a 24-i dátumot 14-re javították ki.

Az ezután következő vallomás indítja el a parlamenti vizsgálóbizottság munkáját egészen új utakra. Vasiliu Cluj ügyvéd, Bruno Zeletzky hadbírósgát védője jelenik meg. Elmondja, hogy beszélni akar arról, hogyan hamisították meg védcencéket. Bruno Zeletzkynek a katonai vizsgálóbíró előtt tett vallomását. Ebben az ügyben levelet kapott Zeletzkytől, amelyben a Skoda-művek képviselője kéri, ne gongyolitse fel ezt a kérdést, mert bár a hamisítás megengedhetetlen dolog, ő, Zeletzky, nem akar hozzájárulni bizonyos intézmények és személyek tekintélyének megsemmisítéséhez.

Ezt a levelet — mondotta Vasilie Cluj — nem vehetem figyelembe, nemcsak mert ez az elegáns magatartása úgy sem használhat semmit Zeletzkynek, aki nem a bilincs a kezén van, hanem mert esküt tettem arra, hogy mindent elmondok, amit tudok. A hamisításra nem mindennapi körülmények között jöttem rá. A jogszokással ellentétben, Pomponiu ezredes, a második hadtest vezető katonai

ügyésze, hetenként tett jelentést Uica tábornoknak, a második hadtest parancsnokának, Zeletzky kihallgatásának menetéről. Uica tábornok jegyzetekkel látta el ezeket a referátumokat és szugessziókat, utmutatásokat adott a katonai ügyésznek arra, hogy a következő kihallgatások alkalmával milyen kérdéseket tegyen fel. Egyik referatumban például jelenté Pom-

(Folytatása a 8. oldalon)

finomítási és egyéb állapotok töredékeire... abba vidékeken 2000... megfúrták a ki... fündentült újabb szon... Egy utazás a moréni... az állandó kibővítési

benyomása, hogy — nem keresnek olyan helyzetet egyáltalán... zöltenek. Ez addig... placi árak nem szen... Legyen az az Irak... en, vagy bármi más... hetőséggel azonban... fejezett remény —... g is megerősített —... ár az idén össze... gyezés létesül a pei-

beleszántott a meg... sésé nézek a robogó... ayen, a halál sühin... összerendezte a há... zámot vete a hősi... val, aztán fiatalos... ve robogott ki az... hogy megállás nél... nemzeti mű dicső... életjogát — amíg... jásk teinek reá.

holttestét hozták... Oroszországból. A... éhunyt első cío... mozdulnak immár... tetemek és vissza... szorába...

Ohlbaum Etus

Ill térti... kájától... gazdasági helyzetet... többletet: Ang... Az első 224, a... Január óta azon... külföldre küldte... szletét. Minthogy... rangyarápordása... 300 millió doi... milliót az an... nyájban rejtege... az arany eltűnt... árt Indiára gon... e szenvedélyesen... ni, Ma azonban... visszaküldi az... rt. A visszakül... szik, Európában

politikája arra... hogy az aranyat... ródódnak azzal... bocsátó pénzünté... gazdasági élet... megbénul. Bi... tegető politika... yosbitani fogja... az is azonban... d az aranyfedé... Az arannyal... tudnak bánni a... újabb megráz... nyek kihatásai

DO... abb regénye... elepítése. — Egy... te és halála. —... oság fellegvára... piac szenzációja... 100 lej. Megren... vosztálya utján... kerestének

A „csillagok hajósai“

Két óra alatt Newyorkból Párizsba. Hadihajó-nagyságu szörnyetegek lesznek az űrhajók. A rakéták vértanúi

Newyork, július. Az utóbbi időkben keveset hall az ember rakéta-kísérleteiről. Két-három évvel ezelőtt még csak nagy nyüzsgések az újságokban a bejelentések, hogy ez, vagy amaz a német, vagy amerikai tudós rakétát indít a Holdba. Egyre-másra építették a rakéta-gépkocsikat és repülőgépeket és vasuti kocsikat és motorosrepülőgépeket — és aztán egyszer csak elnémult minden. A rakéták nem indultak a Holdba, a világűr-hajózás begérett nagyszerű perspektívái csak nem akartak valóra válni, a közönség érdeklődése megcsappant. Itt-ott felröppent még egy-egy rakéta, érkezett egyegy hír sikerült kísérletekről, de már nem hítek a dologban. Egy megoldhatatlan Verne-álom amely egy darabig foglalkoztatta a tudósokat, aztán visszavonult a fantázia átommezőire. Úgy látszott, elalszik végképp az űr. Holott...

...American Rocket Society. President: G. Edward Pendray. Ez áll a hivatalos helyiség üvegezett ajtaján. Tavaly még „American Interplanetary Society”, azaz „Amerikai űrhajózási Szövetség” volt a hivatalos címe az amerikai rakéta-technikusok egyesületének. Most csak azért változott meg, mert nemcsak az űrhajózás, hanem általában a rakéta közlekedés megoldását és a rakéta-technika fejlesztését tűzte maga elé. Az elnök az amerikai rakéta mozgalom egyik vezetőalakja. Tőle tudjuk meg, hogy a nagy esend valójában lázas munkát, egy nagy szerű eszme híveinek mozgalmas tevékenységét takarja. A tudósok esendben készüldnek a világűr meghódítására. A rakéta-hajók az egész világon szervezettek tömörültek, melyek kísérleti telepeket, rakéta-repülőgépeket tartanak fenn és szaklapokat adnak ki. A legjelentősebbek egyike az amerikai szövetség, mely Staten Island közelében folytatja kísérleteit, kiadványa az „Astronautics” — Csillag-hajózás — című folyóirat. Csak rövid ideje áll fenn, de már 300 tagja van. Angliában is működik egy 100 tagból álló „British Interplanetary Society” és Németországban a több mint ezer tagot számláló „Verein für Raumschiffahrt”. Ennek Berlin mellett, Reinickendorfban van jól felszerelt rakéta-repülőtere. Hasonló egyesületek tevékenykednek Ausztriában, Francia- és Oroszországban, sőt már Japán is érdeklődik a kérdés iránt. Az egész világon ezúlszerűen vagy két-három ezer főnyi a rakéta egyesületek taglétszáma.

Bámulatos, milyen komolysággal, fanatikus hittel és tudományos felkészültséggel tárgyalják ezek a szakfolyóiratok az űrhajózás kérdését. Átlagos képzettségű olvasó néha bizony nehezen érti meg: ha felapozza, elszédül a matematikai jelek kavargásától. Egyenletek végtelen sora, hatványok, x-ek és y-ok, görög betűk, logaritmus, differenciálhányados, mértani sor, limes, integrál jelek. Bonyolult szakkifejezések: gyorsulási nyomás, színergia-görbe, tömegviszony, kinetika, energia, adiabatikus expanzió. És kalória, kipuffogási sebesség, folyékony hidrogén és oxigén és kemence és szivattyú és fuvóka és gíroszkóp és bolygó-pálya és száz millió kilométerek és abszolút nulla fok és gravitációs állandó. Mind azt bizonyítja a szám, a matematika, a fizika, a kémia, a csillagászat rideg, megdönthetetlen igazságával, hogy lehet. A probléma — nehezen, de — megoldható. Hogy az ember egykor el fog jutni a Holdba, a Marsba, meg a Vénuszba.

Az elnök ur lelkesen magyaráz. Nincs olyan alapvető természeti törvény, mely az űrhajózás lehetőségét eleve kizárja, mint ahogy kizárja például az örökmozgót. Az űrhajó minden egyes részének működését és szerepét elméletileg teljesen tisztázták. Sőt egyes szakemberek, mint Obert és Hohmann tanárok csillagászati törvények alapján már a leendő űrhajók legkedvezőbb menetirányát is kiszámították és menetrendeké: készítették, melyek pontosan meghatározzák, mennyi idő alatt jut a világűr-hajó valamelyik bolygóra és vissza a Földre. De hiányzik még a tökéletes rakétamotor és a szerkezeti nehézségek szinte ijesztő halmazával kell még birkózni, hogy az álom megvalósuljon. Ez pedig rengeteg munkát és kísérletezést követel. Eppen ezért a rakéta-technikusok legközvetlenebb célja csak az, hogy a rakétát a Föld korlátain belül hasznosítsák. Erre a sztratoszféra több száz kilométeres magasságaiban nyílik legjobban a kalom. Ekkora magasságban

ugyanis a szárny meg a légesavar már tehetetlen, ez a rakéta repülőgép eleme. A legközelebbi negyed- vagy félszázadban a rakétamotor fejlődésétől forradalmibb átalakulásokat várhatunk a civilizációban, mint amintőt a benzinmotor idézett elő. A newyork-párizsi utat például, amelyhez Lindberghnek 33 órára volt szüksége, a sztratoszféra rakéta másfél-két óra alatt járja meg. Newyorkból Csikágóba mindössze félóra az út.

Mr. Pendray olyan optimisztikusan adja elő a rakétaközlekedés kilátásait, hogy az emberből önkéntelenül kitör a kételkedés ördöge. Hiszen már autót, repülőgépet is próbáltak rakétával hajítani, nem nagy sikerrel! Az elnök elmézően mosolyog. Ennek az a természetes oka, hogy a rakéta képességei csak fantasztikusan nagy sebességek mellett bontakoznak ki igazán. A sztratoszféra repülőgép a ritka levegőben akár több ezer kilométerrel is haladhat, a világűrbe kiszáguldó űrhajó pedig 40—50 ezer kilométeres iram

ban tart a Hold felé. Az alsóbb levegőrétegekben, vagy éppenséggel magán a Földön, ekkora gyorsaságok kifejtéséről még közelítőleg sem lehet szó. Ezért nem sikerülhetnek soha az efféle próbálkozások. Hat-nyolcszáz kilométer — többnyire itt aligha gondolhatunk — rakéta viszonylatban csigamászás. A rakéta a világűr szárnyas paripája és arra van predestinálva, hogy a csillagok között vág-tasson.

Tervek, bonyolult rajzok kerülnek elő. Az űrhajó szerkezeti részletei. Egy nagy utasszállító világűr-jármű, melynek tíz tonna a teherbírása és négy embert szállít, nem kevesebb, mint negyvenezer tonna súly, akkora, mint egy elsőosztályú csatahajó. Leheitesges, ha majd a mainál nagyobb energiforrásokra bukkanunk, ha a fizikusok felszabadítják az atomenergiát, kedvezőbben alakul az arány a holt súly meg a szállított hasznos teher között. De mikor jutunk el odáig?

Legyint. És már hangzik a szokásos panasz: lassan haladnak a kísérletek, mert kevés a pénz. Az emberek nem veszik komolyan a rakéta kutatokat. Pedig, hogy mennyire komoly az ügy, mutatja, hogy egy jóformán még el sem indult új tudomány is meg vannak már a maga vér-

tanui, 1930-ban a müncheni Max Valiert felrobbanó rakétakocsija megölte. Hónappal ezelőtt Reinhold Tiling német mérnök és két társa pusztult el robbanás következtében. Esnault-Pelterie francia repülő- és rakétaszakembert egy szétbukka nó rakétatartály súlyosan megsebesítette.

Mindez természetesen nem riasztja vissza a kutatókat, akik esendben, annál szívesebben elszántasággal dolgoznak tovább. Az eddigi eredmények bizony vajmá szegényesek. Pár száz méteres magasság, kis modelleket röpitenek három-négy kilométer távolságra — ennyi az egész. Innen még messze az út a newyork-párizsi rakétaútszág meg a Hold-hajóig. De előbb járni kell tanulnunk, mielőtt futni próbálunk. És ne felejtsük el: a rakéta ma a fejlődésnek abban a kezdetleges állapotában van, mint a repülőgép harmincegynehány esztendővel ezelőtt Wright-ék Kitty Hawk-i kísérletei idején. Az első motoros repülőgép Amerikában kelet szárnyra és a „Rocket Society” elnöke reméli, hogy az első rakéta-hajó is az Újvilág földjéről indul majd el a Nap-szer meghódítására. Az egyesület valószínűleg még az idén nagyobb nyilvános bemutatót rendez, mely — mint az elnök mondotta — meg fogja győzni a világot, hogy a rakéta közlekedésnek jövője van.

Változatlan összetételében megmaradt a francia kormány

A radikális szocialisták hosszas tárgyalás után visszavonták lemondásukat

Párizs, július 25. A francia kormány megmarad eddigi összetételében. Tardieu a tegnapi minisztertanácsban felajánlotta lemondását, de Doumergue nem fogadta azt el. A miniszterelnök apellált az összes miniszterek szolidaritására, hogy folytathassák a nemzeti kormány által kitűzött munkát. Hangsúlyozta, hogy csak két megoldás van: vagy megmarad a kormány jelenlegi összetételében, vagy

lemond az egész kormány, de ez esetben ő nem hajlandó új kormányt alakítani.

Erre a radikális szocialista miniszterek rögtönzött megbeszélést tartottak egy szomszéd teremben. A megbeszélés alatt

bejött hozzájuk Barthou és kérte, fogadják el Doumergue ja-

vaslatát, amely megfelelő elégtételt biztosít részükre. A radikális miniszterek erre visszatértek a minisztertanácsba és hozzájárultak Doumergue javaslatához.

A politikai krízis likvidálását és a kormány megmaradását az egész sajtó melegevéssel fogadja. Bár a döntés a radikális-szocialisták októberi kongresszusától függ, mégis az a tény, hogy a Doumergue-kabinet folytatja munkáját, biztat azzal, hogy októberben is sikerülni fog a nehézségeket kiküszöbölni.

Párizs, július 25. Herriot örömet fejezte ki afölött, hogy a pártbáke felborulásának veszélyét egyelőre elhárították. Pártja — mondotta a volt miniszterelnök — októberben fog véglegesen dönteni állásfoglalásáról.

Napi jelentés Varsóból:

11.000 lengyelországi lakost kellett tegnap kilakoltatni az árvíz miatt

Amerikában 688 ember hőgutában halt meg. Borzalmasan pusztult az amerikai szárazság

Varsó július 25. Az új esőzések miatt ismét nagy árvíz fenyeget. Tegnapi 11.000 lakost kellett kilakoltatni.

52 falu áll víz alatt. Számos emberélet esett ismét áldozatul az árnak. 100 km. hosszú és 50 km. széles terület egyetlen tenger. A pusztulás óriási, egész vagyonok mentek tönkre.

Sandomierznél a Visztula árterület ten

50 kilométer hosszúság, 7 kilométer szélességű és helyenkint 5 méter mélységű tó keletkezett.

1500 újabb lakóház kiürítését kellett végrehajtani, miután az árterület ki terjeszkedésével a lakók életveszélyes helyzetbe jutottak. 4200 személyt különvonalokon elszállítottak az árterületről, de még mindig számosan várják háztetőikön, dombokon kimentésüket. A természékarok meghaladják a 4 millió zlotyot.

Felvásárolják a pusztuló állatokat

London, július 25. A Reuter távirati iroda jelentései szerint az amerikai aszálysújtotta területeken megkezdő-

dött a farmerek állatainak állami felvásárlása. A kellőleg étellemmel és vízzel ellátni nem tudott állatokat a segélyszóalap költségén megveszik a farmerektől s

leölésük után husukat konzervgyárakban dolgozzák fel.

A konzervek a tél folyamán kiosztásra fognak kerülni a téli segélyakció keretében. A hőségkatasztrófa halálos áldozatainak száma az Egyesült Államokban most már meghaladja a hétésszázat. Óránként 15 el szaporodik az áldozatok száma.

Tízennyolc erdőtüz

London, július 25. Oklahoma amerikai tagállam területén 18 hatalmas erdőtüz pusztult. Ha még egy héten át tart a szárazság és a hőség, az állatok százezrei pusztulnak szomjan. A hóhullámok elborított területen a lakosság képtelen a füledt levegőjü szobákban való éjszakázásra s a szabadban táboroz.

Washingtonban Oklahoma, Kansas, Missouri, Észak- és Dél Dakota kor-

mányzóknak bevonásával ankét folyik azon intézkedések megtétele érdekében amelyekkel az aszályterület államainak lakosságát az éhínségtől és a vízhiánytól meg lehet szabadítani.

Csikágóban a vágóhidak alkalmazottai sztrájkba léptek. A helyzet rövidesen súlyossá válhatik, mert az aszályterületekről állandóan nagy a felhajtás amiatt, hogy a farmerek nem tudják kielégítően ellátni állataikat.

Ankarában homokfelhő

Ankara, július 25. A török főváros felett forró homokvihár vonult át, amely a mezőgazdaságnak jelentékeny károkat okozott. A hőség Ankara környékén is fokozódott. A finom por feljutott nagy magasságokba, a felhőkbe is, ahonnan időnkint a szelek újra leverik a föld felszínére.

Szkopijében a hőmérő árnyékban 46 fokot mutatott. Veljki Gradisteben az uccán két fiatalember a hőségben örvongási rohamot kapott. Késéssel támadtak rá a rendőrszemre, aki önvédelemből revolverét volt kénytelen használni s mindkét örültet agyonlőtte.

TURISZTIKA

A Huggibbor turisztikai szakosztálya a Tisz-B. aví bőjt miatt émaradt Baisoare —Mun-ele turát f. hó 29-én, vasárnap rendez meg. Ugyanakkor fürdőkirándu. Iást rendez Szovata fürdőre. Mindkét turára jelentkezni lehet csütörtök és péntek este fél 8—fél 9 között klubhelyiségünkben Ca. Victoriei 10. sz. alatt. Szombati jelentkezéseket nem veszünk figyelembe.

Kirándulás a révi cserkész táborba. Egy szűkösből és hozzátartozókból álló társaság autókirándulást rendez vasárnap a révi Birjonok táborba. A kocsiában még néhány hely van. Érdeklődők forduljanak az Ideai hőlgyfodrászzsalonban (Str. Universitatii) Keszler Ignác urhoz. Jelentkezni legkésőbb szombat délig lehet.

Bevezetik a gabona-monopóliumot Lengyelországban

Varsó, július 23. Szó van arról, hogy Lengyelország rövid időn belül bevezesse a gabonamonopóliumot. Ezzel az intézkedéssel az agrárársadalomnak kívánnak segítséget nyújtani. A monopólium érvénye ki fog terjedni az összes gabonaneműekre és a takarmány-magvakra is. A széna és a szalma továbbra is szabad forgalom tárgyát fogja képezni. Lengyel agrárkörökben bizonyosra veszik, hogy a monopólium által életbe léptetendő magasabb árak ismét jövedelmezővé fogják tenni a mezőgazdasági termelést.

Cyprusi pionirok

A telavivi Bloom cég volt a kezdeményező. Hosszas hírlapi vita folyt le köztük és a munkásszervezet között, amelynek félre nem ismerhető célzata az előbbiekről részéről az volt, hogy ki mutassák, miszerint őket a túl magas munkabér kergeti el az országból. A munkásszervezet ugyan bebizonyította, hogy ez nem igaz, de ők mégis mint martirok mentek át a sokat ígérő dominiunra. Most aztán követőik akadnak és amint a zsidó világsajtó híreszteli egyre nagyobb vásárlások folynak Cyprus szigetén.

Bizonyos szempontból minden esetben igen kívánatos volna, hogy a Palesztiánát övező országok zsidókkal telepítenek be így mintegy kiegészítendő azt a kultúrzonát és zsidó gazdasági centrumot, amely Palesztinában fejlődik. Igen kívánatos azonkívül, hogy a fentiekéntől függetlenül is, helyet kapjunk azon zsidó tömegek számára, amelyeket az európai és amerikai országok már nem fogadnak be, vagy többé nem kívánnak befogadni.

Kívánatos volna, de sajnos a helyzet nem ez. Cyprus nem a tömegeket akarja befogadni és akik oda mennek nem a tömegeket akarják maguk után vonni. A cyprusi település momentumai távol állanak a cionizmus kívánatos törekvéseitől, távol attól, hogy tömegbázissá fejlődhesse. Sőt. Mindennek éppen az ellenkezője. Cyprus az egyedek, a farmerek, a konjunkturalovagok előládója. Az olcsó munkaerővel kecsgető gyarmat, ahol nincsen cionista közvélemény, ahol nincsen zsidó társadalmi kötelezettség; Cyprus az a kolónia ahol nyugodtan lehet gazdálkodni ahol nem kell holmi zsidó célkitűzésekkel, magasabb zsidó etikával, a galuti tömegek föld és egzisztenciaszomjával számolni, Cyprusban nincsenek öntudatos zsidó dolgozók, nincsen munkátradíció és főleg nincsen erőteljes szervezet.

Igen, nekünk kívánatos volna, hogy Cyprus és Syria, Irák és Transzjordánia nyíssák meg kapuikat — a zsidó tömegek számára. Szükség volna számunkra és előnyös lenne a befogadó gyér népeességű országok számára is. Kívánatos volna számunkra, hogy mindaz, ami zsidó település, egy területen koncentráldjék, hogy egy gazdasági és kulturcentrum köré fonódjék mindaz, ami zsidó építés és alkotás. Terveink és vágyaink hátterében mindig ott motoszkál a lehetősége annak, hogy azok a tömegek, amelyeket a kis Palesztina nem tud abszorbálni, azt majd a környező országok fogadják be és a gazdasági és kulturközlekedés

a politikai határok ellenére és azokon keresztül is élénké fog válni. Igen, de a hangsúly mindenkor a tömegeken volt.

A zsidó településeknek hosszú évtizedes, majdnem évszázados multja és így történelmi tanulsága is van már, amelynek konzekvenciáit, sőt mindenkor szabályszerű törvényszerűséggel ismétlődő tanulságait, le kell vonnunk és nem szabad tekintet nélkül hagynunk. Ez a telepítési mult pedig azt mutatta, hogy mindazon egyéni kísérletek, amelyek motorikus erejét nem a tömegek szükségletétől fakad elemeztársis alkotó erő, hanem egyéni elgondolás, vagy elszigetelt törekvés, konjunktúrából fakadt ambíció szolgálta, hogy mindezek a kísérletek szinte nyomtalanul tűntek alá.

Ki tud ma már a mult század észak-amerikai, kanadai, brazilai zsidó telepítéseiről. Ki számára ismerősek még ezek a nevek: Woodbine, Rosenhayn, Alliance, Moisesville? Exotikumok ezek ma már a műveltebb zsidó közönség előtt is, holott ezek éppen olyan előnnel megindult telepítések voltak mint amelyek most Lernaca, Nicosia és Margo körül folynak. De hol vannak már ma? Mélyen a feledés kriptájába merültek, ahonnan már csak a szakutató emeli ki őket a napvilágra, időnként.

Hiányzott a tömegbázis hiányzott a politikai és kulturális kapcsolat a már letelepedettek és a letelepülendők között. Hiányzott a megváltozhatatlan szükségletekből fakadó szélesrétegű tömegeselevés.

A cyprusi telepítés pedig rosszabb még azoknál is mert ez menekülés a valóság, a kötelezettség, a cionizmus konzekvenciái elől. A cyprusi telepítők meggazdagodásra vágyó kalandorok, akik most cyprusi homokból akarják kiszitálni az aranyat, miután a palesztinai társadalom, szerencsére, mégis gátat tud vetni szertelen aranyóhásguknak. Ők túltették magukat a galuti zsidóság szükségletein és elfelejtették, hogy annak a cionizmusnak, amely őket jelenlegi pozíciójukba juttatta más törekvései is vannak, mint az ő gazdaggátéjük.

A cionizmus dezertőrei ezek, akik függetleníteni akarják magukat attól a tömegtől, amely őket a polcra segítette, de elfelejtik, hogy a tömegtől való elszakadás őket is oda fogja taszítani, ahova brazilai, kanadai és argentinai társaik kerültek; a dicstelen, nyomtalan feledésbe.

Berkes Dávid.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ma, kedden új kettős műsor: I. Vágyak éjszakája. Stefan Zweig Egő titok c. novellája után. Fősz.: Willy Fors. II. A nap dala. Fősz.: Lauri Velpi, a világ első tenoristája. Zene: Pietro Mascagni

AZ OPERA MOZGO MÜSORA:

Csütörtökön premier: Lillom-írás. Erőköcskép a világvárosok mai életéből. Főszerepekben: Ellen Schwanecke és

Hermann Speelsmann (a német Charles Laughton). Előjáték 2 felvonásos revü. Csak felnőtteknek!

SELECT-MOZGO MÜSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor:
Péntek 3, 5, 7, 9 órákor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Dalol a szívem. Operett, főszerepekben: Jan Kiepara, Martha Eggerth.

URANIA-MOZGO MÜSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Egy modern Robinson. Mulatságos kalandorfilm, főszerepekben: Douglas Fairbanks.

Megjelent!

Rejteneves Adolf

tragikomikus eposza, illedelmes jambusokban, kellemes rövidséggel, melyben megragyon énekelve a braunauj mázolólegény csodálatos pályafutása — a létra alsó fokától a kancellári székig.

Zsidóknak főként javallva írta:

Salamon László

Egyszerre fog sírni és nevetni rajta!

Azonnal rendelje meg az Új Kelet könyvosztálya útján. Ára 20 lej és portó.

Megjelent!

„Várj egy pillanatra, kérlek!
Mielőtt a strandra megyünk, írok a sorsjegyarusítóknak, hogy hosszabítsa meg a sorsjegyüket!”

MIELŐTT NYARALNI MEGY, UJITSA MEG SORSJEGYÉT

Valóban! ha elfelejtette sorsjegyet elutazása előtt megújítani, alkalma van a hibát jóvátenni: írhat a sorsjegyarusítóknak.

A IV. osztály tervszerű nyerevényein kívül az urnában még négy, egyenként egy milliós vándor-nyeremény is van.

Huzás augusztus 1-én és 2-án

A ROMÁN ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJATEK

Még az utolsó pillanatban is vásárolhat sorsjegyet a **BANCA ILIESCU S. A.-nál CLUJ.**

Főelárusítóhely

Economia S. A. Cluj, Piața Unirii 23.

Telefon : 759

Főelárusító: **RÉVÉSZ ERNŐ** Tg. Mures

APRÓHIRDETÉSEK

Arlejtési hirdetés. Tisztviselőink és munkásaink tűzfával való ellátására árlejtést hirdetünk. Szükséges mennyiségek: kb. 70-75 vagon hántottfa és kb. 310-320 vagon elsőosztályú bükkhasáb, ab gyártelepünk, vagon. Az egész mennyiség 1934 szeptember 1-ig szállítandó le. Az ajánlatok a Dermata Művek központi iroda 13. sz. szobájában legkésőbb 1934 augusztus 6-án d. u. 5 óráig nyújtandók be. A vászrtmány fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok között, az arra való tekintet nélkül, szabadon választathasson. Dermata Művek S. A. vászrtmány.

Augusztus 1-re német nevelőnő keresek 5 éves kisfiam részére. Hegedülni tudók előnyben. Cim: Baumzweig, Széchenyi tér 37.

Előnyomtatás a legújabb minták szerint fehérneművarrás, kézi és géphímzés, csipkebevarrás, függöny, ágyterítő összeállítás monirozás legszebben, legolcsóbban FISCH BÖSKE kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Baritiu 16.

400.000 lej tőkével vagy fedezéssel elhelyezkednék. Ajánlatokat „Biztos fedezet” jellegre a kiadóba kérek.

A legizletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignácne vezése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben leaphatók. Cluj, Str. Memoranduaj 10. hátul az udvarban. Rendkívül olcsó árak. Előnyös abonamafeltételek.

Fűzők? Melltartók? legelőnyösebben Garmid Szalonban Str. Neculcea (Korniss u.) 2. Renner palota.

Férfigyengéséknél, szekszuális zavarróknál azonnali segítség. Bizalommal küldjön válaszlevelet „Laboratórium” Braşcv, Str. Bratianu 64.

Héber tanítás. A csernovici héber szeminarium végzet tanítója hébert tanít egyéneknél és csoportokban. Eredmény biztosítva. Közlebbit a kiadóhivatalban, vagy Hosszu u. 31. szám alatt Folkkövet-nál.

Fische

Egy esztercher Lipót a port elnöke, a egyik legkíméletesebb embernek a hűségesebb bajtárossal benettelt állat. táborra és a megengedett feladatok hosszú évek óta érezték szívén hűvös és józan. Vasárnap a pot családja adfő emlékséget a kolozs-nak vallja és ma el fog zárni, hogy letér és tragikus hunyt elnöke.

— Javul T. ből jelentik: lapota javult belül átveheti.

— Az ifjomság megyei választások 2675 szava parasztpárti gheorghisták.

— Milyen e. Kedden este rendőrségi em fel, akik leiga mindazokat, az igazolvány belület rendőrsé kísérték be, na közül 14-et azo igazolni tudták egyént a népe tak régi igazol még 17 bekisér bejelentett lak jegyzőkönyvet adják át őket, ői maradt le három prostitu zött egyén.

DUI

tőlünk vá
1. Minős
2. Otthona
pénzért na
is kedvező
sárolhat!

SZEKE
Bu
Tárgu-Mure

Bialik

HIREK

Fischer Lipót sirkő-avatása

Egy esztendeje már annak, hogy Fischer Lipót a kolozsvári cionista helyi csoport elnöke, az erdélyi cionista mozgalom egyik legkimagaslóbb vezére tragikus módon eköltözött az élők sorából. A derek embernek a puritán közéleti férfiúnak és hűséges bajtársnak koporsóját néma dőb benettel állta körül Erdély egész cionista táborában és a mélyeséges gyász még ma sem engedte fel azoknak a szívében, akik évek hosszú sora alatt közvetlen közelből érezték szívének melegét és mindig böles hívós és józan irányítását.

Vasárnap délelőtt 10 órakor Fischer Lipót családja sirkővet állít az elhunyt család emlékére. Ezt a kegyeletes ünnepséget a kolozsvári helyi csoport a magának vallja és Kolozsvár cionista társadalmát a fog zarándokolni e napon a temetőbe, hogy lerójják a kegyelet adóját a kolozsvári tragikus körülmények között elhunyt elnöke sírján.

Javul Tatarescu állapota, Bukarestből jelentik: Tatarescu miniszterelnök állapota javult és remélik, hogy 1-2 napon belül átveheti hivatala vezetését.

Az ilfomegyei községi választások eredménye, Bukarestből jelentik: Az ilfomegyei választások eredménye: liberálisok 2675 szavazat 108 mandátum, nemzeti parasztpárt 1466 szavazat 45 mandátum, gheorghisták 343 szavazat 7 mandátum.

Milyen eredménye volt a razzának? Kedden este fél tízkor Kolozsvár utcáin rendőrségi emberekből álló csoport tünt fel, akik leigazolították a járókelőket és mindazokat, akiknél nem volt megfelelő igazolvány bekisértek a legközelebbi kerületi rendőrségre. Összesen 123 egyént kísértek be, nagyjából férfiakat. Ezek közül 14-et azonnal elbocsátottak, mivel igazolni tudták személyazonosságukat, 87 egyént a népesedési hivatalhoz utasították régi igazolványaik kicserélésére, még 17 bekisérte kiderült, hogy nincsen bejelentett lakása. Az illetékről kihágási jegyzőkönyvet vettek fel és a bírósághoz adják át őket. Az összes bekisértek közül 6 maradt letartóztatásban, akik közül három prostituált és két rendőrileg körözött egyén.

Tömeges vérhasmegbetegedések fordultak elő Kolozsváron, vigyázni kell a táplálkozásra

A városi orvosi hivatal felhívása a város lakosságához

Cluj-Kolozsvár, július 25. (Az Uj Kelet tud.) A váratlanul beköszöntött kánikulában több vérhas megbetegedés lépett fel Kolozsváron. Erre való tekintettel a városi orvosi hivatal felhívással fordult a város lakosságához, hogy milyen óvintézkedésekkel eljén a tömegesen fellépő megbetegedésekkel szemben. Az orvosi hivatal felhívja a lakosság figyelmét, hogy a nyári melegben a gyomor átmeneti megbetegedései rendkívül veszélyesek. Ezért a következő óvintézkedéseket ajánlja a város lakosságának.

1. Tartózkodjék a tulságos táplálkozástól és ivástól.

Te Deum Ferdinánd király emlékére. Szombaton, július 28-án délelőtt 11 óra kor a Katedrálisban Te Deum lesz Ferdinánd király halálának évfordulóján, amelyen részt vesznek a polgári, katonai és egyházi hatóságok képviselői.

Lerescu táblabíró lett az új igazságügyi államtitkár. Bukarestből jelentik: Dr. Román Valér, a lemondott igazságügyi államtitkár helyébe Lerescu Aurel bukaresti táblabíró neveztek ki.

Csökken a hőség. Bukarestből jelentik: A hőmérséklet tegnap Bukarestben árnýkban 38, napon 45 fok volt. Este a hőség esőkkent és ma reggel az időjárás enyhé.

Herskovits Augusztia lapunk olvasói előtt is jól ismert petrozsényi fiatal zongoraművész (Bartók Béla tanítványa) a Budapesti Zeneművészeti Főiskolán egy hangu kiüntetéssel szerezte meg tanári diplomáját.

Gyomor- és bélhurut, az emésztés hiányossága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomor-bélhuzamban, bébakterium- és gyomorsavtúltengés az enyhé természetű „Ferenc József” keserűvíz használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek. A forró égvő országában észlelt orvosi tapasztalatok igazolják a Ferenc József víz rendkívül értékes hatását vérhasnál és olyan gyomorbetegségek esetén, melyek váltólással együtt lépnek fel.

Cionista hírek Marosvásárhelyről. Herzl ünnepély. A marosvásárhelyi helyi csoport Herzl Tivadar halálának évfordulója alkalmával ezévbén is istentiszteletet és emlékünnepélyt tartott. Az istentisztelet a nagytemplomban dr. Lövy Ferenc főrabbi és Gruber Sándor főkántör közreműködésével folyt le. — A zsidó kultúrházban rendezett emlékünnepélyen a Techezáknáh után Sejoivitz Béla tartott ünnepi beszédet. Szavalt Halmos László, majd a Hatikváb éneklése után a helyi csoport választmány, az ifjúsági csoport és a nagyközönség felvonult a feldíszített Herzl szobor előtt. Bialik táborfőz. Bialik elhunytá alkalmával folyó hó 18-án nagy táborfőz keretében hódot Marosvásárhely zsidósága a nagy költő emlékének. Az egyes számokat az ifjúsági szervezettek tagjai szolgálták. Az ünnepi beszédet Spielmann József tartotta meg. A műsor nívós számait a közönség nagy tetszéssel fogadta.

Liautey marsall haldoklik. Párizsból jelentik: Liautey tábornagy haldoklik. A 80 éves tábornagy sárgaságba esett, állapotában néhány nap előtt javulás állott be hétfőn azonban váratlanul rosszabbodott a nagybeteg állapota. Az orvosok megállapították, hogy az előrehaladott koru tábornagy kétoldali tüdőgyulladást kapott. A nagybeteg lassanként elhagyják testi erőt. A keddre virradó éjszaka az agg tábornagy fölvette a halotti szentseget. Liautey tábornagy a Meurthe-Moselle megyében lévő Thorey kastélyban fekszik.

2. Csak a vízvezeték vagy abszolút megbízható tisztaságu kutakból igyék.

3. Mossa meg a kezeit az étkezés előtt.

4. Gyümölcsöt lehetőleg főtt állapotban, kompót formájában fogyasszanak. Semmi esetre sem tanácsos nyers, mosatlan gyümölcsöt enni és a mosott gyümölcsöt is lehetőleg hámozzák meg. A gyermekeknek csak kifogástalan tejet adjanak. Különösen a szülők figyelmét hívja fel a városi orvosi hivatal, hogy a gyermekek táplálkozására ügyeljenek.

Bialik gyászünnepély Kolozsváron. Ma, 26-án este 9 órai kezdettel a Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportja az Unitárius kollégium disztermében Bialik gyászünnepélyt tart, melyre minden zsidó testvérünket ezuton is meghívjuk. A gyászünnepély programja: 1. Elnöki megnyitó: dr. Weisz Jenő elnök, 2. El molé Ráchámim: a neológ hitközség énekkara Rabetz főkántör ur vezetésével, 3. Ch. N. Bialik mint költő: dr. Pistiner Avram, 4. Szavalt Bialik verseiből: Forgách Sándorné, 5. Bialik méltatása: dr. Marton Ernő, 6. Szavalt Bialik verseiből: Fischer Árpád, 7. Hatikváb. Belépés teljesen díjtalan. Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja.

Tilos a fürdés a Szamosban és a Malomárokban. A városi rendőrség közigazgatási hivatalja körrendeletileg értesíti a város lakosságát hogy az idei fürdőidény tartamára szigoruan eltiltja a Szamosban és Malomárokban a fürdést a város területén, a gától a város alsó széléig. A megengedett területeken is csak fürdőruhában szabad fürdeni; annál is inkább mert több ízben panasz érkezett a rendőrségre a meztelenül való fürdésék miatt, de ettől eltekintve a közérkölcset is sérti a fürdőruha mellőzése. A rendelet ellen semminemű kivétel nem engedhető meg. Ugyancsak megtiltja a rendőrség az állatok mosdátását a Szamos és Malomárok város területén folyó részében. A rendelet ellen vétők az életben lévő törvények és szabályok értelmében büntetésben fognak részesülni.

Pizsamát, inget jót olcsón, méret után, csak a készítőnél vehet, Vidékre min át küldünk **WOJA Cluj Reg. Ferdinand 65**

Misu Julius vendégszereplése. A napokban a Magyar Színházban Misu Julius, a neves jiddis színész fog vendégszerepeln a „Zsidó Hamlet” című nagyhatalú darabban. A kolozsvári közönség már régen nélkülözi a jiddis színezetet és bizonyára szívesen fogja megnézni a kitűnő darabot és a pompás előadásokat.

Kétmillió egy könyvtárra. Egy liverpooli zsidó nagykereskedő, akinek a családja négy nemzedék óta lakik a nagy angol kikötővárosban, halála jelölül 100.000 fontot adományozott a liverpooli egyetemnek, hogy ezen az összegben új egyetemi könyvtárat építsenek. Mr. Harold L. Cohen kereskedő igen megható levelben hozta ezt a szándékot az egyetem kancellárja, Lord Derby tudomására, azt írva ebben a levelben, hogy ezzel az adománnyal kívánja viszonzni a városnak és polgárainak a zsidókkal szemben tanúsított vendégszeretetét és emberjességét.

Schalom Asch
Peter Altenberg
J. Babel
M. J. Berdicsewsky
Martin Buber
Osip Dymow
Ilja Ehrenburg
Arthur Hollitscher
J. L. Perec
Luigi Pirandello
Alfred Polgar
Jefim Sosulja
Jakob Wassermann

remek írásait tartalmazza a PHAROS KÖNYVEK

szeptember elsején megjelenő első kötet, a „ZSIDÓ MINIATÜRÖK”

Lépjén be Ön is a Pharos Könyvek előfizetőinek sorába, mert kizárólag előfizetők kaphatják a Pharos kiadványait.

Könyváruis: forgalomba nem kerülnek.

Előfizetési ár: negyedévre 250 lej, félfévre 500 lej. Havonta egy-egy kötet jelenik meg. Előfizetések az Uj Kelet könyvosztályába küldendők Cluj, Str. Baron L. Pop 10. sz.

Ma este a zseniális Brender-gyermek művészpár az újságíróklubban. Két ritka képességű gyermekművész fogunk megismerni ma este az Újságíróklubban, akikért máris több külföldi impresszárió versenyzik szerződötési célból. A zseniális hároméves Brender Heine a bécsi zenakadémia vizsgáin valóságos extázisba hozta a szigorú zenekritikusokat és zeneértő halgatóságot — és kvalitásait a Heifetz és Jehudi Menuhin művészetével hasonlítják össze. Brender Réta, a tízéves kis táneművész pedig olyan virtuozitást és rátermett zsenialitást reveltál a budapesti és bécsi táncakadémia vizsgákon, hogy a Hunnia filmvállalat egyik igazgatója máris szerződötési ajánlatot tett neki. A zseniális művészgyermek öszi külföldi turnéjuk előtt Románia nagyobb városaiban koncerteznek. Egyébként mindakettein erdélyi születésűek. Felépésüket lázas várakozás eözi meg itt is.

Mennyi kárt okoztak a kolombácsi jegyek? A kolozsvári prefektúra most készítette el a kolombácsi jegyek okozta kárt. Mint emlékeztetes, a tavaszi hónapokban Kolozsvár környékét és szomszédos községeket leptek el a kolombácsi jegyek, amelyek nagy pusztítást vittek véghez az állatállományban. A statisztika kimutatta, hogy ezek a csöpnýi jegyek 165 községben a következő pusztítást végezték: Összesen 105 tehén, 28 ökör, 649 bivaly, 194 disznó és 135 koske és juh esett áldozatul. A legnagyobb volt a kár Bánffy-hunyadon, ahol egymagában 70 darab marha pusztult el. A hatvanöt községben megdöglött állatok 4 millió kárt jelentenek. A mezőgazdasági minisztérium, a mezőgazdasági kamara és a kolozsvári prefektúra közösen elhatározták, hogy mindazok a károsultak, akiknek minden állatuk elhullt a légyesípuséktól, bizonyos kártérítésben részesüljenek. Erre a célra 600 ezer lejt irányoztak elő. A felváltólagosokot nyújtó Simu alispán kijelenti, hogy ezzel még nem menekült meg Kolozs megye a kártékony jegyek elől, mert jövő esztendő tavaszán újból számíthatunk nagyobb kolombácsi légyraj támadására, miután az idei had gondoskodott uódokról.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Butorait

tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitellel is kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZEKELY és RETI
Butorgyár R. T.
Fárgu-Mures, Bucuresti, Brasov

Bialik gyászünnepély
július 26-án csütörtök este 9 órakor
az Unitárius Kollégiumban

J...
g, kérték!
megyünk, irok
k, hogy hosz-
sajegyünk+“

Lejtette sors-
sa előtt meg-
a van a hibát
sorsjegye!áru-

yszerü nyere-
urnában még
milliós ván-
an.

l-én és 2-án

SORSJATEK

Sorsjegyet a
CLUJ.

nirii 23.

Tg. Mures

SEK

gy fedeze, mellett
tokat „Biztos fe-
a kérek.

etárius ételek a
zeése alatt álló
arius étteremben
Memorandum 10.
ndkivül olcsó árak.
etek.

legelőnyösebben
Neculcea (Kornis

szekszuális zava-
r. Bizalommal küld
laboratórium“ Bra-

novici héber sze-
tója hébert tanít
okban. Eredmény
kiadóhivatalban,
alatt Folikovic-

UJ KELET Legújabb hírek

Szabadiábra helyezték a két letartóztatott őrmestert

(Harmadik oldali cikkünk folytatása)

Pomponiu ezredes: „Zeletzky kijelenti, hogy ismeri Boila Romulust”. Uica tábornok a következő kommentárt fűzi ehhez a referáumhoz: „Csak ismeri? Nem tárgyalta vele semmiről? Tegye fel ezt a kérdést is!”

A dosszié tanulmányozása alkalmával megállapítottam, hogy ezt a kérdést csakugyan feltették Zeletzkynek. Aki erre a jegyzőkönyv szerint egy bizonyos választ adott. Zeletzky azonban kijelentette nekem, hogy ő nem adta ezt a választ. Hogy lehet ez — kérdeztem — hiszen a jegyzőkönyv minden oldala alá van írva ön által. Ugy, válaszolta Zeletzky, hogy a jegyző előbb piszkoztatban dolgozta fel a vallomásmat és én aláírtam, azután leteszta és akkor már felolvasás nélkül iratta velem alá. Zeletzkynek eza az állítását megerősítette két dokumentum, amelyek később a kezembe kerültek. Az első egy kis darab papíros, amelyen Pomponiu ezredes és a Hagi Stoica őrnagy mellett szolgálatot teljesítő jegyző írása ismerhető fel. A papíroson vallomás töredék olvasható, amely Zeletzky kijelentését megváltoztatva, ki akarta hangsúlyozni Maniunak és Boilának a Skoda-ügyben vitt szerepét, különösképpen pedig azt, hogy Zeletzky a lakásukon tárgyalat volt. Ez az egyik dokumentum, amely a kezembe került, a másik a Zeletzkyvel aláíratott jegyzőkönyv, amelyben szóriszóra le van másolva az előbb említett papírlapon lévő vallomástöredék.

Pop Valer: Hol van ennek a papírlapnak az eredetije?

Vasilii Cluj: Adattam Maniu Gyula-nak.

Hogyan történt a hamisítás?

Pop Valer: A katonai hatóságok vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy ez a hamisítás, amelyről a Zeletzky-ügy tárgyalása alkalmával is szó volt, csakugyan megtörtént-e. A vizsgálat eredménytelen maradt, főleg mert ön nem volt hajlandó megmondani, hogy ki bízhatóan a hamisítást. Világosságot csak abban az esetben lehetne deríteni az ügyre, ha ön megmondaná, hogy kiktől szerezte azt a papírost.

Fioroiu: Annál is inkább, mert a Skoda cégnek huszonhárom nyevre lefordított brosurája járja be az egész világot, amely kizárólag erre a dokumentumra támaszkodik.

Vasilii Cluj: A dokumentumot Zeletzky szerezte meg. Midőn a katonai vizsgálat folyt, a professzionális titoktartásra való hivatkozással hallgattam. A vizsgálat ugyanígy házi vizsgálat volt és bármennyire is híhetem az azt vezető Condesscu tábornok jóhiszeműségében, tudtam, hogy egy ilyen vizsgálat már természeténél fogva sem vezethet eredményre. Senki nem gyanított volna semmit sem a hamisítás örök időkre eltemetődött volna — hiszen a bünygyi annalesekben példalannul áll, hogy be lehessen bizonyítani a hamisítást egy olyan vallomás jegyzőkönyvével, ami alá oda van írva, hogy „előttünk felolvasatott és általunk aláíratott” — ha George Ilie őrmester Pomponiu ezredes, katonai ügyész jegyzője, nem meséli el a dolgot Albisor őrmesternek, a Zeletzky kihallgatásában se gédkező Hagi Stoica őrnagy, katonai ügyész jegyzőjének. Ilie egy szép napon elviszi a kocsmába Albisort, mutatja neki a papírlapot: „Nézd, mit kellett megcsinálnom! Azt mondta az ezredes, hogy felsőbb nyomásra meg kell csinálni”. — És Zeletzky tud erről? „Nem tudja, hogy aláírta”.

Mi történt a dossziéból?

Vasilii Cluj szenziós vallomása alapján elhatározták a két jegyző azonnali beidézését. Az ügyvéd elmondja még, hogy a hadbírószági dossziéból elűntek bizonyos akták, amelyek soha többé nem kerültek elő. Így többek között egy franciayelvű távirat másolata, amelyben Zeletzky a pilseni gyártó 300 millió lej á-

utalását kéri a nagy szerződés aláírásának „elősegítéséhez”. Megmutatták ezt a táviratot, Zeletzkynek, aki bebizonyította, hogy hamis, mert ő soha francia nyelven nem táviratozott és pénzügyekben mindig a prágai központtal érintkezett. Elmondja azt is, hogy a felebbviteli tárgyalás során a Skoda új képviselője presszionálni igyekezett őt, hogy írjon alá egy nyilatkozatot, amelyben a többi védőkkel együtt dícséri Uica tábornoknak a vizsgálat során tanúsított viselkedését. Az hitte a szerencsétlen, hogy ezzel segít Zeletzkynek, Zeletzky egyébként már napok óta a hadbírószági tárgyalás befejezése előtt tudta, hogy el lesz ítélve. Nyilvánvaló volt, hogy nem egy bűnygyet akarnak kivizsgálni és megbüntetni, hanem egészen más a cél.

A hadbírószági jegyzők kihallgatása

A délutáni tárgyalás eseménye a két hadbírószági jegyző kihallgatása. Albisor jegyző bevallja, hogy Ilievvel együtt felkeresték Maceket, a Skoda kirendeltség titkárait és előadásra kínálták fel neki az ominózus papírlapot. Pomponiu ezredes utasította ugyan Iliev, hogy tépje el a

papírost, ő azonban ezt nem hajtotta végre. Macek csakugyan százezer lejt írtett ki a papírosért, ebből 70 ezret tartott meg magának, 30 ezer jutott Albisor-nak. Ilie még sajnálta is, hogy a papíros előadása csak későn jutott eszébe, mert ha a hadbírószági tárgyalás előtt ment volna el Macekhoz, 150 ezer lejt is kapott volna érte. Arra a kérdésre, hogyan került a papírlapnak egy fényképmásolata még a hadbírószági tárgyalás alatt a védők kezébe, nem tud felvilágosítást adni Albisor. Pomponiu ezredes felelősségre is vont a lílet emiatt, ő azonban azt mondta, hogy eltépte a cédulát. Holott a valóságban nem tépte el.

Ilie kihallgatása következik. Ez is bevallja, hogy Pomponiu ezredes-ől kapott utasítást a kérdéses szövegnek Zeletzky vallomása való bevezetésére. Tagadja azonban, hogy a papírlapot Maceknek eladta volna, azt állítja, hogy a cédula Pomponiu ezredes asztalán maradt és ő azóta nem látta azt. Azt állítja, hogy Zeletzky a vizsgálat alatt 150 ezer lejt ajánlott fel neki a papírosért.

A két őrmestert végül szembesítik és Albisor megismétli a Macekkel kötött vásár történetét, Ilie azonban kijelenti,

Romániának nincs szüksége sem hitlerizmusra, sem fasizmusra, sem bolsevizmusra, sem kommunizmusra

Inculetz belügyminiszter szenziós beszéde a prefektusok értekezletén

Bucuresti-Bukarest, július 25. A prefektusok második és harmadik szériája ma tartotta tanácskozását a belügyminisztériumban Inculet elnökletével. Az értekezleten Mitita Constantinescu, Negura és Sergiu Dimitriu államtitkárok is résztvettek. Inculet elnökölt, aki részletesen ismertette a közigazgatási helyzetet és kifejtette, hogy a belügyminisztériumnak az alárendelt hatóságok utján kell ellenőriznie a megyei és községi gazdálkodást és biztosítani kell a rend fenntartását, mert csak így fejlődhet a román nép. Amíg biztos meggyőződésének adott kifejezést, hogy Romániának nincs szüksége sem fasizmusra, sem hitlerizmusra, sem bolsevizmusra, sem

gárdizmusra azért, hogy kikerüljön a nehézségekből, amelyekkel minden államnak küzdenie kell. Románia megmentése a demokratikus rendszer fenntartásában, az alkotmányos intézmények biztosításában van, amelyeket a monarchia foglal össze, amelyet anynyi hazafisággal és hozzáértéssel reprezentál Károly király.

A belügyminiszter ezután a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó intézkedéseket ismertette.

Costinescu egészségügyi miniszter az egészségügyi problémákról beszélt. Alimanescu vezérfelügyelő a premii társ kiképzéséről szóló törvény alkalmazásáról tartott előadást.

Egy revolveres bandita elfoglalta Governors Islandet

Katonaság és az örök közül megszöktetett egy foglyot

Newyork, július 25. Valóságos mesébe illő esemény játszódott le a newyorki Governors Islanden, ahol kényszermunkáraitól rabok dolgoznak katonai felügyelet alatt.

Egy revolveres bandita elfoglalta a sziget s kiszabadított egy foglyot, aki a fellelések szerint a bandita testvére.

A szigetet jelentékeny katonaság őrzi egy tábornok parancsnoksága alatt.

A foglyok, mint rendszeren, fegyveres katonák felügyelete alatt dolgoztak a sziget déli szélén. Egyik csoportban három fogoly dolgozott s egy ór állt mellettük. Egyszer csak csónak kötött ki a szigeten s egy férfi ugrott ki belőle, revolverrel a kezében. Az őt rákiáltott, hogy álljon meg, de ő nyugodtan tovább ment, oda-

lépett az őrhöz és így szólta hozzá:

— Le azzal a puskával!

Az őr tényleg elejtette a puskát, a revolveres bandita felvette és átadta az egyik fogolynak. Azután megparancsolta az őrnök és a másik fogolynak, hogy ne mozduljanak. Eppen indulni készült a kiszabadított fogollyal, mikor három katoná közeledett feléjük. A katonáknál nem volt fegyver s a bandita őket a lefegyvertett őt és a foglyok közé állította s ugyanígytett a sziget két polgári alkalmazottjával is.

Azután a bandita és a kiszabadított fogoly, revolvert és puskát szegezve a nyolc megfélemlített emberre, csónakba szállt. Mire a riadó felverte a szigetet, már nyomuk veszett.

hogy ez a történet hazugság. Még csak a hamisítás tényét sem hajlandó beismerni és azt állítja, hogy az ominózus részletet maga Pomponiu ezredes vezette be a jegyzőkönyvbe, miután az ő „munkájával” nem volt megelégedve. Az ügyről azután az ezredes jelentést tett Uica tábornoknak a második hadtest parancsnokának.

A bizottság a két hadbírószági jegyző letartóztatását határozza el és erről azonnal értesíti a katonai ügyészséget. Ezután ismét Boila Romulus professzort hallgatják ki, aki rámutat arra, hogy akkor volt kénytelen Bécsbe fordulni kölcsönért, amikor a Banca Nationala az aranybányájára folyósított kölcsönt felmondotta, a Creditul Industrial pedig elutasította a kölcsönkérését.

Utána Lupant, a Kiskapus-Cudjiri üzemek igazgatóját hallgatták ki, aki ismerette a belföldi hadiipar létesítése végett a Wickers művekkel és a Skoda céggel folytatott tárgyalásokat. Elmondotta ezután, hogy ebben az ügyben különböző feltevésekkel éltek az egyes kormányokhoz, de teljesen eredménytelenül. Pamfil Seicaru javasolja erre, hogy hallgassa ki a bizottság az elmulat tiz esztendő összes hadügyminisztereit, annak megállapítására, mi okozta azt, hogy a belföldi hadiipar mind a mai napig nem valósult meg.

Macek kihallgatására került sor ezután. A Skoda-cég titkára megerősítette Albisor vallomását majd elmondotta, hogy a kérdéses papírlapot, amely Pomponiu ezredes fogalmazványát tartalmazta, Lázár Iliev jelenlétében ő adta át Vasilii Cluj ügyvédnek.

Szabadiábra helyezik a letartóztatott jegyzőket

A következő tanu dr. Lupu, aki annak idején interpellációjával Zeletzky letartóztatását idézte elő. Szerinte a bizottság nak minden erőfeszítést meg kell tennie, az igazság kiderítésére és különösen az kell megállapítania, kinek az utasítására rendeltek el a Skodánál az adóvizsgálatot.

Szardán délelőtt a letartóztatott két őrmestert szabadiábra helyezték.

Tisztázzák a házkutatás körülményeit

A Skoda-cégnél tartott első házkutatás alkalmával igénybevett őrjárat vezetőjének nevével megállapították. Holnapra beidézik a Skoda-bizottság elé, hogy megállapítsák, ki rendelte el az őrség bevonását, mert ezt a kérdést eddig nem tudták tisztázni.

— Tizenyole ház égett le Bacauban. Bacauból jelentik: Ma éjjel 3 órakor tűz ütött ki Lipa Goldstein fuvaros Mireea uccai házában. A vízhiány és a szél elősegítette a fából épült házak égését, úgy hogy rövid idő alatt 18 ház állott lángokban. A helyszínére érkezett tüzoltó osztagok emberfeletti erőfeszítései dacára ma délelőttig nem sikerült teljesen lokalizálni a veszedelmet. Goldstein fuvarosnak három lova odaveszett. A tűzkárosultak mind szegény emberek.

JÉKSZEKRÉNYT,

modern és garantált
hűtőképességűt készít
GRÜNWARD JAKAB
fémipari üzem CLUJ,
Calea Decebal 23.
Előnyös vidéki szállítást
Telefon: 741

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó és nyomdája, Cluj, Strada Baras 2. Tel. 77.

Cenzurat